

Tarmo Yli-Rajala

*Vyö avoimena,
solki lerpattaen*

VYÖ AVOIMENA, SOLKI LERPATTAEN

ÄLÄ USKO KAIKKEA MINKÄ NÄET

Realisti näkee kohteen ulkopuolellaan ja kuvailee sen valokuvamaisen tarkasti. Hänen maailmastaan lähtevät kuvitellut suorat yhtyvät tuossa kohteessa joka pienenee etäisyyden kasvaessa. Tämä on kokoelma kokemuksia, jotka eivät ole realistisia. Ne ovat savua joka häilyy kosketuksesta, niissä on unen logiikka ja ne katoavat heti kun silmäsi avaavat. Olet kuin ikonimaalari, perspektiivi keskittyy sinuun itseesi. Et voi unta valokuvata etkä maalata, se häilyy hetken ja katoaa usvana ilmavirtaan. Älä usko kaikkea minkä näet, ja tunne yksinäisyytesi. Se vain on ja ei ole, se on kuin sinä itse.

TARMO YLI-RAJALA

VYÖ AVOIMENA, SOLKI LERPATTAEN

© 2016 Tarmo Yli-Rajala

Päällys ja taitto: Books on Demand

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-318-757-3

Sisältö

JOS SALAAT MINULTA JOTAIN	7
HOTELLIYÖ	9
VYÖ AVOIMENA, SOLKI LERPATTAEN	11
AAMUPÄIVÄ	14
TULI SYNTINEN MIES	16
PEILI	18
TAKAISIN EILISEEN	20
SATAMA	22
ENKÄ MINÄ TEHNYT MITÄÄN	24
OPPITUNTI	26
NOCTURNO	27
TAULU	29
MAALITÄPLIÄ JA ROISKEITA	31
LUENTO	33
VAUHDILLA VIRKAAN	35
PIMEYS	37

BELIAL	39
OMENAPUU	40
ROOSAN KANSSA KOTIIN	42
KUUTAMOLLA	44
YKSI PILKKU RIITTÄÄ	46
MATKALLA	48
HENGEN PUUTARHOISSA REHOTTAVAT PAJUT	50
VANHA VALOKUVA	52
VIERAILU HELVETISSÄ	54
IMPROMPTU	56
POSTIA	58
RISTIRIITA	60
TAKAPIHA	62
PIENTÄ JUHLAA	64
EN MINÄ SINUA TUNNE	66
UNETTOMUUS	68
LATTIAN ALLA	69
SEINÄKELLO MITTAA AIKAA TAAKSEPÄIN	71
DONA	73

JOS SALAAT MINULTA JOTAIN

Osastopäällikkö näyttää tänään entistä rasittuneemmalta. Hänen äänensä hyppii mollisävellajissa, nuottiaivaimet tippuvat lattialle. Anna huomasi nuo oireet jo vuosia sitten ja kertoi niistä iloisesti: se äijä on ihastunut muhun, usko mua! Osastopäällikkö astuu pari harhaista askelta kohti fläppitaulua joka on vähällä kaatua. Sinä et tietysti ole vielä edes aloitellut, hän toteaa kysyvästi ja katsoo vähän syyttävästi minuun. - Vaikka eihän sillä nyt mikään kiire ole kun on tähänkin asti tultu toimeen. pitää vain aina välillä keksiä jotain niille johtoportaan valopäille että unohtavat taas hetkeksi. Hän kävelee ikkunan luo ja sulkee sen. Höyrypillin kimeä ulvonta muuttuu siedettäväksi lasin takaisessa maailmassa. - Minähän olen antanut ohjeet ikkunoista, osastopäällikkö muistuttaa. Ne on pidettävä kiinni jotta ilmastointi pelaa. Näytät huonoa esimerkkiä osastolla. Hän kaivaa sormella korvaansa tovin, ikään kuin olisi unohtamassa jotakin hyvin tärkeää. Anna näyttää vispaavan kakkutaikinaa, on levitellyt koko keittiökälustonsa työpöydälle. Lattialla on jauholaikkuja. - Perjantaina pitäs sitten lähtee, Anna sanoo. Minnehän pitäisi lähteä, jos saan luvan kysyä? minä utelen. No etelään tietysti, etkö muka muista? Millasia ohjeita sä nyt mulle annat? Niinkö, että elä siivosti? Ja Anna kohauttaa sievästi kauniita topattuja olkapäitään. Tottakai, minä vastaan.

Osastopäällikkö sytyttää hämillisen näköisenä savukkeen ja tarkkailee ikkunasta avautuvaa tehdaspihaa. Hän on unohtanut viime kuussa julistetun tupakointikiellon. Eikä hänole huomaavinaan Annan kanssa käytyä perheneuvottelua, vaikka seisoo siinä ilmeisesti korvat höröllään. Anna katsoo minua ilkamoivasti silmiensä rakosista. Minä tarkennan käsitteitä. Siivosti tar koittaa sitä, ettet kieriskele siellä kenenkään kanssa hotellihuoneen vuoteella. Ja kerrot minulle avoimesti kaikki mitä siellä tapahtuu. Osastopäällikkö käännähtää uteliaana kuullakseen. Ja mitähän helvettiä varten, Anna tokaisee kiukuisesti. Siksi vain, että kaikki mitä sinä teet minulle teet myös itsellesi. Onko sitä niin vaikea ymmärtää? Jos salaat minulta jotain, niin se on loukkaus meitä molempia kohtaan. Osastopäällikkö vilkuilee seinäkelloa, joka viisaa häveliäästi kohti lounasaikaa. Muuten, miten Anna jaksaa? hän kysyy ohimennen. Anna lähtee maanantaina Rhodokselle. Osastopäällikkö ei sano mitään, mutta keskittyy hetkeksi kuuntelemaan. Jostakin käytävien takaa kantautuu Josef Haydnin pianokonsertto, F-duuri. Mutta eihän tuo piano ole vaan vanha klaveeri, minä huomaan ja ajattelen, että ei pidä antautua

tunnekuohun valtaan vaan todeta tosiasiat.Että Anna aikoo todella lähteä, vaikka minä aina yritän vähätellä noiden aurinkomatkojen ihanuutta.Miksi paahtaa kehonsa ruskeaksi kun kerran on vaalea. Enkä ole nyt aivan varma tapahtuuko tämä eilen.Kaikki alkoi siitä kun avasin ikkunan ja osastopäälikkö marssi sisään.Nyt hän kääntyy takaisin ovea kohti ja aikoo lähteä puhumatta enää mitään.Ja minä keskityn uudelleen Annaan,joka on kadonnut työpöydän äärestä kiluineen ja kaluineen.Jauhoa on jäänyt vähän lattialle.Se hämmentää minua.Jos salaat minulta jotain niin en tiedä,käy vielä mielessä mutta jätän lauseen kesken.Outoa,että tämä kaikki oli minulta jo vuosia sitten unohtunut kunnes juuri nyt pulpahti esiin kuin kupla,joka on hitaasti piilotellut jossakin aivojen sopukoissa,ja havahdun taas outoon pelkoon.Tässä ahtaassa, vuosien väliin jäävässä tyhjässä tilassa minä elän ja koen jokaisen henkäyksen, minkä lämmin musta multa uhoaa sateiden jälkeen.Muistojen versot kasvavat ja hämärtävät päivän niin, etten aina muista missä olen ja miksi.

HOTELLIYÖ

Nainen nousi vuoteelta ja kaatoi lasiin tuhdin annoksen maissiviskiä. Vähän horjahdellen hän toi lasin minullekin ja sitten me siemailimme hiljaisuuden valitessa. Hän istui viereen ja kietoi kätensä kaulalleni, alkoi näin lähennellä. Minä vain ähisin, sillä viskitippa jäi toviksi killumaan kieliluuni päälle. Kakistelin ja tunsin oloni oudon epävarmaksi. Nainen työnnäلتäytyi yhä lähemmäs, suulle asti. Hän tuoksautti vahvasti viskille ja hajuvedelle. Luomiin oli meikattu sinistä ja silmille putoavat hiukset toivat mieleen rakentaja Khan muinaisen rakkaan, Meritin. Mihin hän oli skarabeensa hukannut? Se lojui yöpöydällä. Hyvä niin. Seinäpeilistä näin, että nainen oli tahrinut paidan kauluksen ja poskeni punaisella suullaan. Hän kuiskutteli outoja vokaalittomia sanoja minun korviini ja heitteli kaihooperaäisiä silmäyksiä messinkihelaista kaksoisvuodetta kohti. Mehän vietimme tätä joutilasta aikaa hotellin sohvalla, joka oli koristeltu vihrein ja kultaisin juovin. Kuulin kiihkeän hengityksen ja silmiini osui nyt paksu, litteä sormus johon oli upotettu himmeä kuukivi. Sinä olit unohtanut minut, hän sanoi jo vähän syyttävästi. Ja katsekin oli syyttävä. Sinunhan piti lentää Hampuriin, niin ainakin minulle väitit. Että tällainen liikematka?

Aloin vähitellen jo ihmetellä tapahtumien saamaa äkkinäistä käännettä. Mikä liikematka? Hän istui nyt rauhallisena, ajatukset unohtuneina pöydän alla lojuvaan matkalaukkuun josta kuului sekavaa puhetta. Tiesin, että se oli täynnä turhia papereita ja näin kuinka kannen raosta ryömi esiin pikkuruksia pykälä. Hän pani tupakaksi, kaivoi laukustaan askin ja kopautti siitä esiin topakan savukkeen. Minä sain äkkiä päähäni tarjota hänelle tulta. Raapaisin niin että kypenet lensivät pitkin lattiaa, liekki syttyi ja lähestyi vapisevaa savukkeen päätä. Nainen etsi katsettani ja näytti jo vähän huvittuneelta. Sainko minä sinut kiinni jostakin mitä et ollut ottanut huomioon? Hän uteli. Vilkaisin nolostuneena parivuodetta. Ajatukset lepattivat hetken siellä niin, ja näin jälleen skarabeen yöpöydällä. Vasta nyt huomasin, että hotellihuoneessa oli meidän lisäksi meitäkin. Tanssitytöjä joilla oli musta polkkatukka, viehko otsanauha ja vahvasti vihreällä meikattut silmät. Olihan niillä vielä helyt ranteissa ja käsivarsissa, nilkoissa pronssirenkaita. He lähtivät kaikin esittämään meille kahdelle performanssia, keikuttivat lanteitaan ja heittivät vietteleviä katseita. Verhon takaa kuulin alkukantaisen luutun väräjävän kaihoisan äänen ja huilu tavoitteli sävelmälle kontrapunktia.

Siis kontrapunktia, kontrapunktia minä hoin ja nousin tutkimaan vuodetta jota nainen oli niin kaihoisin silmäillyt. Nostin peittoa ja havaitsin, että patjassa

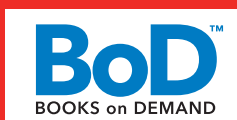
oli repeymiä joista pursui vuorivillan tapaista täytettä. Miksi Veera ei ole tätä huomannut? Ei häneltä tällaiset olisi ennen jäänyt huomaamatta. Käänsin lisää peittoa ja hätkähdin rajusti, sillä repaleiden alta paljastui hiirenpesä. Siellä kihisi ja pyöri ainakin toistakymmentä pikkuruista hiiren poikasta, virkeinä ja hyvinvoivina. Pitäisi löytää pahvilaatikko, sillä tappamaan minä en noita rupea. Vien ne hotellin käytävälle.

Sitten jo muistin naisen ja tanssitytöt. Musiikki oli vaihtunut uutislähetysten yksitoikkoiseen muminaan. Jossakin taas tapellaan ja yllättäen myös Veera näytti purjehtivan paikalle. Hän näytti äkäiseltä. Jokos sitä heräillään? Saat sitten aamukahvilla valaista vähän sitä outoa liikematkaa jolta kompuroit kotiin vasta yöllä. Minusta tuntuu että siinä ei nyt kaikki ollut ihan kohdallaan. Ja mikä se tämäkin sitten on? Hän avasi kämmenensä jolla uneksi rauhaisasti vanha skarabee.

Yli-Rajala on aiemmin julkaissut kolme pienoisromaanin. Hän on taitava tiivistunnelmaisen, miniatyyrimaisen proosan tekijä. Ajoittain hän luo myös komeata poeettista kuvaa: Käytän hänen harvinaista vaiteliaisuuttaan hyväksi ja mietin mikä meitä kahta erilaista lopulta niin yhdistää. En pääse siitä selville ja huomaan, että ilta jo levittelee vihreitä hiuksiaan kadulle. Vilkaisen ohi menen hänen hauraita kasvojaan ja muistelen aamuista sadetta joka ropisi yli kattojen, nuuhkaisen lehmusten kosteaa tuoksua ja kuuntelen oksien säveliä korvissani. Roosa kulkee minun rinnallani ja näyttää nyt levolliselta, aivan kuin odottaisi huomiselta jotain mitä nyt emme kumpikaan kykene näkemään. Kirjallisuus odottaa tarinoita jotka koskettavat lukijaa. Tarinoita, jotka antavat elämyksiä ja toimivat peilinä, jota vasten lukija voi tarkastella ja koota itseään keskellä yhteiskunnan arvo- ja kriisimylläkkää. Etsiä omaa kuvaansa ja vastausta oman olemassaolonsa ahdistukseen. Kokoelman tarinat ovat todella vahvoja ja omaperäisiä, taidokkaita. Unenomaisen tyylin on taitavasti toteutettu ja todella harvinainen suomalaisessa kirjallisuudessa.

ISBN: 978-952-318-757-3

www.bod.fi